

Republica Moldova

PARLAMENTUL

LEGE Nr. 1513
din 16.06.1993

privind asigurarea sanitaro-epidemiologică a populației*

Publicat : 30.10.1993 în Monitorul Oficial Nr. 009 art Nr : 263

Republicată în MO60/01.04.2003 art.259

Republicată în MO60/01.04.2003 art.259

*În temeiul Legii nr. 1448-XV din 08.11.02 - Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 11-13, art. 40.

Modificată prin Legile Republicii Moldova:

- 1) Nr. 727-XIII din 06.02.96 - Monitorul Oficial, 1996, nr. 17-18, art. 186;
- 2) Nr. 788-XIII din 26.03.96 - Monitorul Oficial, 1996, nr. 40-41, art. 367;
- 3) Nr. 934-XIV din 14.04.00 - Monitorul Oficial, 2000, nr. 70-72, art. 509;
- 4) Nr. 1448-XV din 08.11.02 - Monitorul Oficial, 2003, nr. 11-13, art. 40.

Parlamentul Republicii Moldova adoptă prezenta lege.

I. DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Noțiuni de bază

În sensul prezentei legi, se definesc următoarele noțiuni de bază:

bunăstare sanitaro-epidemiologică a populației - stare a sănătății omului, a mediului lui de viață în care lipsește acțiunea nocivă și periculoasă asupra omului a diversilor factori, oferindu-i-se astfel condiții de viață favorabile;

supraveghere sanitaro-epidemiologică de stat - activitate de prevenire (profilaxie), depistare și reprimare a încălcărilor actelor legislative și a altor acte normative în domeniul asigurării bunăstării sanitaro-epidemiologice a populației, avînd drept scop ocrotirea sănătății populației și mediului ei de viață;

supraveghere epidemiologică (sanitaro-epidemiologică) - sistem științifico-organizatoric de supraveghere a sănătății publice și a factorilor ce o determină, care asigură diagnosticarea și pronosticarea oportună a stărilor nefavorabile, precum și elaborarea măsurilor adecvate de prevenire a îmbolnăvirilor, de diminuare a morbidității și de eradicare a unor boli;

sănătate publică - sistem de măsuri orientate spre prevenirea bolilor, promovarea sănătății, sporirea potențialului fizic și psihic al omului prin canalizarea eforturilor societății spre asanarea mediului

de viață, dirijarea cu bolile contagioase, educația pentru sănătate a fiecărui individ și promovarea modului sănătos de viață, organizarea asistenței medicale și de îngrijire, desăvârșirea mecanismului social de asigurare fiecărui om a accesului la un standard adecvat de viață care asigură sănătatea;

mediu de viață - totalitate a obiectivelor, fenomenelor și factorilor (naturali și artificiali) ai mediului înconjurător, care determină condițiile activității vitale a omului;

factori ai mediului de viață - factori biologici (viruși, bacterii, paraziți etc.), chimici, fizici (zgomot, vibrații, ultrasunet, infrasunet, radiații ionizante, neionizante, termice și de altă natură), sociali (alimentare cu apă, alimentație, condiții de trai, muncă, instruire și odihnă), psihici și de altă natură ai mediului de viață, care au sau pot avea influență asupra stării sănătății omului și a generațiilor viitoare;

acțiune nocivă asupra omului - influență a factorilor mediului de viață care creează pericol pentru viața sau sănătatea omului și a generațiilor viitoare;

condiții favorabile pentru activitatea vitală a omului - stare a mediului de viață în care lipsește pericolul acțiunii nocive a factorilor lui asupra sănătății și vieții omului;

reguli și normative sanitaro-epidemiologice de stat, denumite în continuare reguli sanitare - acte normative și directive care stabilesc condiții sanitaro-epidemiologice (inclusiv criteriile securității și/sau inofensivității factorilor mediului de viață al omului, normele igienice etc.), a căror nerespectare pune în pericol viața și sănătatea omului, creează pericolul apariției și răspândirii bolilor;

normativ igienic - indice calitativ și cantitativ minim și/sau maxim admisibil, stabilit prin cercetări în urma estimării riscului, care delimitează valorile factorilor mediului de viață din punct de vedere al siguranței și inofensivității lor pentru sănătatea și viața omului;

monitoring socioigienic - sistem de măsuri organizatorice, medico-sociale și științifico-tehnice la nivel de stat, care asigură supravegherea bunăstării sanitaro-epidemiologice a populației și calității mediului de viață, analiza, estimarea și pronosticarea indicilor ce caracterizează și determină corelațiile cauză-efect pentru elaborarea măsurilor orientate spre prevenirea, reducerea sau eliminarea impactului factorilor nocivi asupra sănătății și vieții omului;

aviz sanitaro-epidemiologic - act prin care se confirmă că factorii mediului de viață, activitatea de producție, lucrările și serviciile, precum și proiectele documentelor normative, proiectele de construcție, reconstrucție, renovare, documentelor de dare în exploatare și de autorizare a funcționării obiectivelor, documentația de urbanism și amenajare a teritoriului corespund (sau nu corespund) regulilor sanitare;

măsură sanitară - orice măsură aplicată pentru:

- protecția în teritoriul țării a sănătății și a vieții oamenilor împotriva riscurilor provocate de poluanți, contaminanți, aditive, toxine, componente toxice de origine naturală, organisme patogene și condițional patogene, prezente în materia primă, semifabricate și în produse finite, alimente (inclusiv băuturi), factorii de mediu, precum și împotriva riscurilor determinate de neconștiinciozitatea unor persoane juridice și fizice;

- protecția teritoriului țării împotriva riscului pătrunderii bolilor contagioase convenționale și extrem de periculoase pentru sănătatea și viața omului;

măsuri sanitaro-antiepideice - măsuri organizatorice, administrative, tehnico-ingenerești, medico-sanitare, veterinare și de altă natură, orientate spre diminuarea sau eliminarea acțiunii nocive asupra omului a factorilor mediului de viață, spre preîntâmpinarea apariției și răspândirii bolilor contagioase, infecțioase și netransmisibile în masă (intoxicațiilor) și lichidarea lor;

măsuri restrictive (carantină) - măsuri excepționale administrative, medico-sanitare, veterinare și de altă natură, orientate spre preîntâmpinarea răspândirii și localizarea bolilor contagioase și extrem de periculoase, care prevăd un regim special de activitate, izolare, limitare a circulației populației, mijloacelor de transport, mărfurilor și animalelor;

boală infecțioasă - maladie a omului cauzată de factori biologici ai mediului de viață sau de factori biologici interni;

boală contagioasă - maladie infecțioasă a omului, care se răspândește în mijlocul populației umane prin intermediul factorilor mediului de viață de la om la om sau de la animal la om;

boală contagioasă convențională și extrem de periculoasă - maladie infecțioasă a omului, cu capacitate de răspândire rapidă (epidemică) în mijlocul populației umane, care se manifestă prin stare clinică gravă, rată înaltă de mortalitate și invaliditate și care este reglementată de convenții interstatale și de Regulile Medico-Sanitare Internaționale (pestă, holeră, febre hemoragice și alte maladii determinate de Organizația Mondială a Sănătății);

boală neinfecțioasă (necontagioasă, netransmisibilă) - maladie a omului cauzată de factori fizici, chimici, biologici și sociali ai mediului de viață;

armonizare - stabilire, recunoaștere și aplicare a măsurilor sanitare și antiepidemice comune pentru țările membre ale Organizației Mondiale a Sănătății, Organizației Mondiale a Comerțului și ale altor organisme internaționale;

risc - probabilitate a unui efect nociv asupra sănătății și gravitatea acestui efect;

evaluare a riscului - evaluare a probabilității pătrunderii, apariției sau răspândirii unei (unor) boli pe teritoriul țării, ținându-se cont de măsurile sanitare care ar putea fi aplicate, și a posibilelor consecințe biologice și economice ale acestor fenomene, sau

evaluare a efectelor potențiale ale factorilor nocivi asupra sănătății omului;

nivel adecvat al protecției sanitare - nivel de protecție considerat adecvat de către Ministerul Sănătății, care stabilește măsura sanitară pentru protejarea vieții și sănătății populației țării;

zonă în care nu se manifestă boli - teritoriu al unei țări, o parte a lui sau spațiul mai multor țări, în care, conform opiniei autorităților competente, lipsesc boli specifice;

zonă de răspândire redusă a bolilor - teritoriu al unei țări, o parte a lui sau spațiul mai multor țări, în care, conform opiniei autorităților competente, se constată, în urma realizării măsurilor de supraveghere efectivă, combatere și eradicare, o intensitate slabă de manifestare a unei boli specifice;

consum uman - produse și mărfuri utilizate pentru asigurarea vieții și sănătății omului;

inofensivitate a produselor și mărfurilor de consum uman - absență a riscului de a cauza prejudicii vieții și sănătății populației, mediului de viață prin utilizarea produselor și mărfurilor;

autorizare (avizare) sanitară a obiectivelor - proces de evaluare a condițiilor sanitaro-igienice, epidemiologice și a eficienței măsurilor de protecție sanitară contra factorilor nocivi și nefavorabili de mediu, de muncă și de trai al populației, având drept scop prevenirea efectelor negative asupra sănătății, profilaxia bolilor profesionale, contagioase, netransmisibile, toxicoinfecțiilor alimentare, complicațiilor provocate de maladii, subdezvoltării fizice și mintale a copiilor;

autorizație sanitară de funcționare a obiectivelor - act de autorizare sanitară, emis de organul Serviciului Sanitaro-Epidemiologic de Stat, care condiționează igienic și juridic activitatea unităților economice;

certificare igienică a produselor, mărfurilor, proceselor și serviciilor - procedură de studiu, efectuată de Serviciul Sanitaro-Epidemiologic de Stat, în baza căreia se stabilește corespunderea sistemelor de control cerințelor în vigoare, se permit producerea, importul, comercializarea produselor, mărfurilor, proceselor și serviciilor și se confirmă inofensivitatea lor pentru sănătatea populației;

certificat igienic - act de certificare igienică, emis de Serviciul Sanitaro-Epidemiologic de Stat;

substanță potențial periculoasă (toxică) - orice substanță de origine chimică sau biologică, mixtă, destinată utilizării în economie, a cărei prezență, în anumite condiții, poate provoca dereglarea funcțiilor organismului uman, animal sau vegetal.

Articolul 2. Bazele asigurării sanitaro-epidemiologice a populației

(1) Asigurarea sanitaro-epidemiologică a populației este un sistem complex de măsuri inter- și intradepartamentale, realizate la nivel de stat, de unitate administrativ-teritorială, de unitate economică, independent de domeniul de activitate și tipul de proprietate, la

nivel de gospodărie și familie, care are scopul de a menține sănătatea, de a preveni sau a combate apariția și răspândirea bolilor contagioase, necontagioase și profesionale, intoxicațiilor, dependente de factorii nocivi din mediul înconjurător, sfera de producție, habitat, instruire și de comportamentul uman.

(2) Asigurarea sanitaro-epidemiologică a populației se înfăptuiește prin:

1) realizarea unor programe republicane și locale de fortificare a sănătății și de prevenire a îmbolnăvirii populației, de asanare a mediului de viață al omului și a condițiilor de activitate vitală a lui;

2) desfășurarea de către organe de stat, uniuni, întreprinderi, instituții, organizații, cooperative, asociații și alți agenți economici, indiferent de subordonare și de forma de proprietate, de către persoane fizice, inclusiv cetățeni străini și apatrizi (în cele ce urmează - persoane fizice și juridice), a măsurilor sanitaro-igienice și sanitaro-antiepideice, ce constituie o parte componentă a activității lor, respectarea de către aceștia a regulilor sanitare, precum și prin

îndeplinirea prevederilor obligatorii ale standardelor de stat privind indicii securității sănătății și vieții oamenilor, mediului lor înconjurător;

3) îmbinarea cointeresării economice a persoanelor fizice și juridice în respectarea legislației sanitare cu răspunderea lor pentru încălcarea regulilor sanitare și a cerințelor actelor normative privind indicii securității producției (lucrărilor, serviciilor);

4) promovarea sănătății și modului sănătos de viață și informarea pe larg a populației asupra stării sănătății, situației sanitaro-epidemiologice și a măsurilor profilactice întreprinse;

5) ridicarea nivelului de cultură sanitară a populației prin educație pentru sănătate, prin promovarea sănătății și modului sănătos de viață;

6) supravegherea sanitaro-epidemiologică de stat, controlul în producție și public;

7) efectuarea monitoringului socioigienic și supravegherii epidemiologice;

8) înregistrarea de stat a substanțelor chimice, biologice, radioactive, a vaccinurilor, sistemelor de diagnostic bacteriologice și virusologice, a mediilor nutritive, reagenților chimici, dezinfectanților, dezinsectanților, raticidelor, produselor potențial periculoase, inclusiv a celor importate pentru prima dată în țară;

9) reglementarea sanitaro-epidemiologică de stat;

10) tragerea la răspundere pentru contravențiile la regimul sanitar de asigurare a bunăstării sanitaro-epidemiologice a populației, stabilit de legislație.

Articolul 3. Legislația privind asigurarea sanitaro-epidemiologică a populației

Legislația privind asigurarea sanitaro-epidemiologică a populației, denumită în continuare legislație sanitară, include prezenta lege și alte acte normative emise în conformitate cu ea de autoritățile publice centrale și locale, în limitele atribuțiilor acestora, inclusiv regulile sanitare, precum și actele internaționale la care Republica Moldova este parte. Legislația sanitară este o condiție necesară a realizării drepturilor și intereselor oamenilor, a menținerii și fortificării sănătății lor, dezvoltării fizice și mintale, asigurării longevității și calității vieții.

Articolul 4. Regulile și normele sanitare, cerințele igienice

(1) Regulile și normele sanitare, cerințele igienice (în cele ce urmează - reguli sanitare) sînt acte normative care stabilesc criteriile securității și inocuității pentru om a factorilor mediului înconjurător și cerințele față de asigurarea unor condiții favorabile de activitate vitală a lui.

(2) Regulile sanitare sînt obligatorii pentru toate persoanele fizice și juridice indiferent de subordonare și de forma de proprietate.

(3) Pe teritoriul Republicii Moldova acționează regulile sanitare republicane și internaționale care urmează a fi în mod obligator editate și difuzate liber.

Articolul 5. Împuternicirile autorităților publice centrale și locale în domeniul asigurării sanitaro-epidemiologice a populației

(1) De competența autorităților publice sînt:

1) determinarea și promovarea politicii unice de stat în domeniul asigurării sanitaro-epidemiologice

a populației, elaborarea și adoptarea legislației sanitare, stabilirea sistemului și statutului juridic al organelor care exercită supravegherea sanitaro-epidemiologică de stat;

2) coordonarea activității ministerelor, departamentelor și autorităților administrației publice locale în domeniul asigurării sanitaro-epidemiologice a populației;

3) elaborarea, aprobarea și exercitarea controlului asupra realizării programelor naționale și teritoriale privind asigurarea sanitaro-epidemiologică a populației, introducerea realizărilor tehnico-științifice în domeniul prevenirii bolilor;

4) stabilirea și anularea condițiilor și regimurilor speciale de trai ale populației și de activitate economică, orientate spre prevenirea și lichidarea epidemiilor bolilor contagioase, bolilor neinfecțioase și intoxicărilor în masă ale oamenilor;

5) determinarea principiilor și modului de reparare a prejudiciului cauzat de nerespectarea legislației sanitare;

6) colaborarea internațională în domeniul asigurării sanitaro-epidemiologice a populației;

7) adoptarea actelor normative în problemele asigurării sanitaro-epidemiologice a populației și exercitarea dirijării de stat în acest domeniu;

8) organizarea și dirijarea activității Serviciului Sanitaro- Epidemiologic de Stat.

(2) De competența autorităților administrației publice locale țin:

1) coordonarea activității persoanelor fizice și juridice în ceea ce privește desfășurarea de către ele a unor măsuri igienice și antiepidemice complexe;

2) elaborarea și aprobarea programelor locale de asigurare sanitaro-epidemiologică a populației și controlul asupra executării acestora, precum și organizarea realizării programelor republicane similare;

3) organizarea efectuării de măsuri operative de prevenire și lichidare a epidemiilor bolilor contagioase și bolilor neinfecțioase și intoxicărilor în masă ale oamenilor;

4) luarea deciziilor privind instituirea și anularea carantinei sau a măsurilor respective în cazul izbucnirii epidemiilor bolilor contagioase și bolilor neinfecțioase și intoxicărilor în masă ale oamenilor;

5) asigurarea unor condiții corespunzătoare pentru realizarea și apărarea drepturilor și intereselor populației în domeniul asigurării sanitaro-epidemiologice;

6) stimularea economică, în limitele împuternicirilor acordate, a activității persoanelor fizice și juridice orientată spre prevenirea și lichidarea influenței dăunătoare asupra organismului uman a factorilor mediului înconjurător, prevenirea bolilor, îmbunătățirea condițiilor igienice de muncă și de trai ale oamenilor.

II. DREPTURILE ȘI OBLIGAȚIILE PERSOANELOR FIZICE ȘI JURIDICE, APĂRAREA DREPTURILOR LOR LA ASIGURARE SANITARO-EPIDEMIOLOGICĂ

Articolul 6. Drepturile persoanelor fizice

Persoanele fizice au dreptul:

a) la un mediu de viață favorabil care se asigură prin realizarea unui complex de măsuri privind prevenirea acțiunii factorilor nefavorabili ai mediului înconjurător asupra omului, prin îndeplinirea de către toate persoanele fizice și juridice a cerințelor legislației sanitare, prin respectarea actelor normative cu privire la securitatea producției (lucrărilor, serviciilor);

b) să primească de la persoane juridice date complete, în limita competenței lor, și veridice:

- cu privire la starea, în raza activității lor sau în teritoriul din subordine, a mediului de viață și a sănătății populației, la situația sanitaro-epidemiologică și de radiație, la regulile sanitare în vigoare;

- cu privire la măsurile luate pentru asigurarea sanitaro-epidemiologică a populației și la rezultatele acestora;

- cu privire la calitatea producției (lucrărilor, serviciilor), inclusiv a produselor alimentare, precum și

apei potabile;

c) să participe nemijlocit, fie prin reprezentantul lor sau prin organizații obștești, la elaborarea, examinarea și adoptarea de către autoritățile publice a hotărârilor menite să asigure bunăstarea sanitaro-epidemiologică;

d) la repararea la timp și în întregime a prejudiciului adus sănătății lor prin încălcarea regulilor sanitare, ceea ce a condus la apariția unor boli contagioase, boli neinfecțioase și la intoxicații în masă ale oamenilor, precum și a unor boli profesionale.

Articolul 7. Drepturile persoanelor juridice

Persoanele juridice au dreptul:

a) să primească, adresându-se autorităților publice, informații privind situația sanitaro-epidemiologică, starea mediului înconjurător, morbiditatea populației, regulile sanitare în vigoare;

b) să participe la elaborarea de către autoritățile publice a proiectelor de hotărâri, a concepțiilor și programelor privind asigurarea sanitaro-epidemiologică a populației;

c) să stabilească prețuri sporite la producția economiei naționale, indicii calității căreia, potrivit avizului organelor Serviciului Sanitaro-Epidemiologic de Stat sau al Departamentului Standardizare și Metrologie, atestă lipsa totală a poluării ei sub aspect chimic, radioactiv și microbiologic, precum și la prestarea de lucrări și servicii, ce nu au influență nocivă asupra organismului uman.

Articolul 8. Apărarea drepturilor persoanelor fizice și juridice

Hotărârile autorităților publice, ale factorilor de decizie, precum și acțiunile acestora ce lezează drepturile persoanelor fizice și juridice, prevăzute de articolele 6 și 7, pot fi atacate în instanțele ierarhic superioare. În cazul dezacordului cu hotărârea luată în legătură cu plângerea, ea poate fi atacată în instanța de judecată în modul stabilit de legislația în vigoare. Depunerea plîngerilor nu suspendă executarea hotărârilor și acțiunilor atacate.

Articolul 9. Obligațiile persoanelor fizice

Persoanele fizice sînt obligate:

a) să protejeze sănătatea proprie și a copiilor lor, să asigure educația pentru sănătate a copiilor, folosind posibilitățile oferite de societate și ducînd un mod sănătos de viață;

b) să respecte regulile sanitare;

c) să promoveze sau să ia parte la promovarea măsurilor sanitaro-igienice și sanitaro-antiepidermice;

d) să îndeplinească hotărârile organelor Serviciului Sanitaro-Epidemiologic de Stat.

Articolul 10. Obligațiile persoanelor juridice

În teritoriul din subordine persoanele juridice sînt obligate:

a) să respecte legislația sanitară în vigoare și regulile sanitare stabilite, să exercite controlul asupra îndeplinirii lor;

b) să elaboreze și să desfășoare măsuri sanitaro-igienice și sanitaro-antiepidermice orientate spre prevenirea și lichidarea poluării mediului înconjurător, asanarea condițiilor de muncă, de trai și de odihnă a populației, prevenirea apariției și răspîndirii bolilor;

c) să informeze la timp organele Serviciului Sanitaro-Epidemiologic de Stat despre situațiile de avarie, oprirea procesului de producție, perturbările proceselor tehnologice ce periclitează starea sanitaro-epidemiologică normală a populației;

d) să îndeplinească hotărârile factorilor de decizie din organele Serviciului Sanitaro-Epidemiologic de Stat, inclusiv privind suspendarea activității sau încetarea finanțării întreprinderilor, instituțiilor, organizațiilor și altor agenți economici, care comit încălcări ale legislației sanitare;

e) să aplice măsuri de stimulare materială în scopul sporirii cointeresării persoanelor fizice și juridice în respectarea prevederilor legislației sanitare;

f) să creeze condiții pentru menținerea și ameliorarea sănătății populației pentru prevenirea îmbolnăvirilor și asigurarea unui mod sănătos de viață.

g) să organizeze educarea și instruirea igienică a populației în scopul creșterii nivelului de cultură sanitară a societății;

h) să asigure realizarea drepturilor persoanelor fizice, prevăzute de articolul 6.

III. CERINȚE GENERALE ÎN DOMENIUL ASIGURĂRII SANITARO-EPIDEMIOLOGICE A POPULAȚIEI

Articolul 11. Sistematizarea și construcția localităților

(1) Sistematizarea și construcția localităților trebuie să prevadă crearea unor condiții cât mai favorabile pentru traiul și sănătatea populației, amenajarea complexă a orașelor și altor localități, prevenirea și lichidarea acțiunii dăunătoare și periculoase a factorilor mediului înconjurător asupra sănătății omului.

(2) La elaborarea normelor de proiectare a planurilor generale ale orașelor, a proiectelor de sistematizare și construcție a celorlalte localități, la proiectarea mijloacelor de transport și a altor mijloace tehnice, la soluționarea problemelor privind amplasarea construcțiilor, instalațiilor și altor obiecte civile industriale și agricole, alegerea terenurilor pentru construcția lor, precum și la reconstruirea și modernizarea obiectelor menționate, se vor respecta regulile sanitare.

(3) Persoanele fizice și juridice responsabile de efectuarea lucrărilor de proiectare și construcție a clădirilor, instalațiilor și altor obiecte, în cazul nerespectării regulilor sanitare sau al imposibilității de a le respecta, sînt obligate să suspende de sine stătător sau să înceteze executarea acestor lucrări și finanțarea lor.

(4) Repartizarea terenurilor pentru construcția diferitelor obiecte, darea lor în exploatare, precum și producerea și folosirea mijloacelor de transport și a altor mijloace tehnice nu se face decît în cazul în care organele Serviciului Sanitaro-Epidemiologic de Stat au prezentat un aviz ce confirmă corespunderea lor regulilor sanitare.

(5) Proiectele de sistematizare și construcție a localităților, proiectele obiectivelor poluante, proiectele de construcție și reconstrucție a obiectivelor civile, industriale, de alimentație publică și de comerț sînt supuse în mod obligatoriu expertizei sanitaro-epidemiologice de stat.

Articolul 12. Producția economiei naționale și tehnologia fabricării ei

(1) Producția economiei naționale, a cărei fabricare, transportare, păstrare și utilizare implică participarea nemijlocită a omului și pot influența nefavorabil asupra sănătății lui, după particularitățile și indicatorii ei calitativi trebuie să corespundă regulilor sanitare în vigoare.

(2) Noile tehnologii, materiale, substanțe și articole destinate pentru a fi aplicate în economie și în uzul casnic sînt admise spre a fi produse, introduse și aplicate exclusiv în baza avizului organelor Serviciului Sanitaro-Epidemiologic de Stat ce confirmă corespunderea acestora regulilor sanitare.

(3) Utilizarea mijloacelor chimice și biologice de protecție a plantelor, îngrășămintelor minerale, stimulatorilor creșterii plantelor și animalelor, materialelor polimere și maselor plastice, articolelor de parfumerie și cosmetice nu se admite decît după efectuarea evaluării toxicologo-igienice, stabilirea normativelor igienice, regulamentelor de utilizare a lor, elaborarea metodelor de experimentare și cu autorizația organelor Serviciului Sanitaro-Epidemiologic de Stat.

(4) Persoanele fizice și juridice responsabile de producerea și lansarea producției în cazul în care ea nu corespunde regulilor sanitare în vigoare sînt obligate de sine stătător să suspende sau să înceteze fabricarea și comercializarea acesteia.

Articolul 13. Materia primă alimentară, produsele și aditivele alimentare, materialele și articolele ce vin în contact cu acestea

(1) Alimentele trebuie să satisfacă necesitățile fiziologice ale omului fără a aduce daune sănătății lui.

(2) Alimentele, inclusiv materia primă alimentară, aditivele alimentare trebuie să corespundă regulilor sanitare în procesul de producție, transportare, depozitare și comercializare.

(3) Producerea, utilizarea și comercializarea alimentelor, inclusiv a materiei prime alimentare, aditivelor alimentare, aplicarea tehnologiilor de producție, inclusiv a celor noi.

se admit în baza avizului sanitaro-epidemiologic sau a certificatului igienic privind corespunderea lor regulilor sanitare. Unitățile economice care produc, prelucrează, depozitează, transportă și comercializează alimente activează în baza autorizației sanitare de funcționare a obiectivelor.

(4) Persoanele fizice și juridice care produc (inclusiv în unitățile de alimentație publică etc.), achiziționează, depozitează, transportă și comercializează alimente, inclusiv materia primă alimentară, aditive alimentare, trebuie să respecte regulile sanitare și să efectueze măsuri de asigurare a calității lor.

(5) Alimentele, inclusiv materia primă alimentară, aditivele alimentare, care nu corespund regulilor sanitare și prezintă pericol pentru sănătatea și viața omului se scot imediat din producție sau vânzare, fiind utilizate de către posesorii lor în scopuri care exclud aducerea daunelor omului sau fiind nimicite, anunțându-se despre aceasta Serviciul Sanitaro-Epidemiologic de Stat.

Articolul 14. Cerințele față de producția importată

(1) Alimentele, inclusiv materia primă alimentară, aditivele alimentare, materialele polimere și masele plastice, utilizate în construcția obiectivelor pentru transportarea apei și de alimentare cu apă potabilă, în construcția locuințelor și edificiilor publice, mărfurile și articolele de chimie casnică, produsele cosmetice și de parfumerie, importate în teritoriul țării de către persoane fizice și juridice, destinate comercializării și/sau utilizării în industria alimentară, nu trebuie să prezinte pericol pentru sănătatea și viața

omului. Aceste mărfuri pot fi introduse în teritoriul țării numai la prezentarea avizului sanitaro-epidemiologic sau a certificatului igienic privind corespunderea lor regulilor sanitare. Unele mărfuri, inclusiv cele menționate, care se importă pentru prima dată în teritoriul țării și al căror nomenclator este aprobat de Guvern se supun înregistrării de stat pînă la introducerea lor în țară.

(2) Obligativitatea respectării legislației sanitare la importul alimentelor, inclusiv al materiei prime alimentare, al aditivelor alimentare, al materialelor polimere și al maselor plastice, utilizate în construcția și exploatarea obiectivelor de alimentare cu apă potabilă a locuințelor și edificiilor publice, la importul mărfurilor și articolelor de chimie casnică, produselor cosmetice și de parfumerie presupune garantarea respectării regulilor sanitare la livrarea fiecărui lot, ceea ce constituie o condiție obligatorie a contractelor de livrare.

(3) Persoanele fizice și juridice care încheie contracte pentru producția importată, precum și pentru livrarea și comercializarea ei poartă răspundere personală pentru securitatea și inocuitatea acesteia.

Articolul 15. Alimentarea populației cu apă potabilă și pentru necesități gospodărești

(1) Populația trebuie să fie asigurată cu apă potabilă de calitate bună (conform cerințelor standardului de stat) în cantități suficiente pentru satisfacerea necesităților ei fiziologice și gospodărești.

(2) Persoanele juridice sînt obligate să efectueze măsuri vizînd dezvoltarea sistemului de alimentare centralizată cu apă.

Articolul 16. Sursele de folosire a apei

(1) Calitatea apei din sursele utilizate pentru alimentarea centralizată și descentralizată, pentru satisfacerea necesităților menajere, de recreere și de igienă a populației, pentru irigarea culturilor agricole trebuie să corespundă cerințelor igienice în vigoare.

(2) În scopul prevenirii și înlăturării poluării tuturor tipurilor de surse de apă Guvernul, autorități ale administrației publice locale stabilesc în jurul acestora zone de protecție sanitară.

(3) În cazul în care calitatea apei din surse nu corespunde regulilor sanitare (standardului de stat), persoanele fizice și juridice sînt obligate de sine stătător să asigure încetarea folosirii ei de către populație.

Articolul 17. Cerințele față de aerul atmosferic, fondul acustic și electromagnetic

și față de alți factori din localități și din locurile de aflare permanentă

sau temporară a oamenilor

(1) Aerul atmosferic, nivelurile de zgomot, iradieri electromagnetice și alți factori din localități și din locurile de aflare permanentă și temporară a oamenilor trebuie să corespundă regulilor sanitare.

(2) În scopul prevenirii acțiunii negative a aerului atmosferic poluat cu degajări industriale, a nivelurilor sporite de zgomot și iradieri electromagnetice asupra sănătății populației, în jurul întreprinderilor industriale se stabilesc zone de protecție sanitară, ale căror dimensiuni se determină prin calcule, investigații de laborator și măsurări instrumentale.

(3) Între întreprinderile industriale și teritoriile protejate se stabilesc zone de protecție sanitară, ale căror dimensiuni se determină de Ministerul Sănătății în baza studiilor de impact al noxelor industriale asupra sănătății populației și mediului de viață.

(4) Persoanele fizice și juridice poartă răspundere pentru respectarea dimensiunilor stabilite ale zonelor de protecție sanitară și sînt obligate să efectueze măsuri complexe de prevenire și de lichidare a poluării aerului atmosferic cu substanțe nocive, de diminuare a nivelurilor de zgomot și iradieri electromagnetice, care afectează sănătatea populației.

Articolul 18. Cerințele față de sol, întreținerea teritoriilor localităților, unităților economice

(1) Teritoriile localităților, întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor trebuie întreținute în corespundere cu regulile sanitare.

(2) Modul și condițiile de asigurare a stării sanitare corespunzătoare a teritoriilor localităților se stabilesc de autoritățile administrației publice locale.

(3) Reziduurile industriale și menajere urmează a fi strînse, prelucrate, dezintoxicate, utilizate și îngropate, în condiții și moduri corespunzătoare cerințelor securității și inocuității pentru sănătatea și viața oamenilor.

(4) Conținutul substanțelor chimice și biologice potențial periculoase pentru om, al organismelor biologice, inclusiv microbiologice, precum și nivelul fondului de radiație în solul teritoriilor localităților, unităților economice, inclusiv agricole, ale instituțiilor și organizațiilor nu trebuie să depășească valorile maxime admisibile stabilite de regulile sanitare.

Articolul 19. Încăperile de locuit

(1) Încăperile de locuit destinate pentru locuire temporară sau permanentă în ele trebuie să asigure condiții favorabile sănătății și vieții oamenilor.

(2) Persoanele fizice și juridice sînt obligate să nu admită instalarea și locuirea oamenilor în încăperi, care nu corespund regulilor sanitare.

Articolul 20. Cerințele față de exploatarea clădirilor de producție și publice,

încăperilor, instalațiilor și a utilajului de producție, față de condițiile de muncă, inclusiv factorii fizici neionizanți

(1) În timpul exploatării clădirilor de producție și publice, încăperilor, instalațiilor și utilajului trebuie să se asigure condiții de muncă, trai și odihnă favorabile sănătății omului, să se desfășoare măsuri privind protecția mediului înconjurător, precum și prevenirea apariției și răspîndirii bolilor în rîndul populației.

(2) În cazul în care regulile sanitare stabilite nu se respectă persoanele fizice și juridice sînt obligate să sisteze ori să înceteze activitatea sau lucrul anumitor secții și sectoare, exploatarea clădirilor de producție și publice, încăperilor, instalațiilor,

utilajului, mijloacelor tehnice, executarea unor lucrări, prestarea serviciilor.

(3) Condițiile, locul și procesul de muncă nu trebuie să acționeze nociv asupra sănătății angajatului. Cerințele privind asigurarea condițiilor de muncă se stipulează în regulile sanitare și în alte acte normative, aprobate în modul stabilit.

(4) Persoanele fizice și juridice sînt obligate să întreprindă măsuri sanitaro-antiepidemice pentru asigurarea condițiilor optime de muncă ale angajaților, să respecte cerințele, prevăzute de regulile sanitare alte acte normative față de procesele de producție instalațiile tehnologice și sanitaro-

sănătate, alte acte normative, rața de producție, instalații tehnologice și sanitare- tehnice, organizarea locurilor de muncă, mijloacele individuale și colective de protecție a angajaților, regimul de muncă, de odihnă și de deservire social-igienică a acestora, cu scopul de a preîntâmpina traumele, bolile profesionale, infecțioase și contagioase, precum și bolile (intoxicările) determinate de condițiile de muncă.

(5) Utilizarea mașinilor, mecanismelor, instalațiilor, agregatelor și aparatajului care sînt surse de factori fizici neionizanți ce acționează asupra organismului uman se admite numai în baza avizului sanitaro-epidemiologic privind corespunderea condițiilor de muncă cu factori fizici regulilor sanitare.

Articolul 21. Cerințele sanitaro-igienice privind activitățile cu surse de radiații ionizante

(1) Activitățile cu surse (generatoare) de radiații ionizante trebuie să se efectueze conform legislației în vigoare, cu respectarea regulilor sanitare.

(2) Importul, producerea, utilizarea, exploatarea, păstrarea, transportarea, stocarea substanțelor radioactive și altor surse de radiații ionizante se permit doar în baza avizului sanitaro-epidemiologic sau autorizației sanitare de funcționare, eliberate de organul Serviciului Sanitaro-Epidemiologic de Stat pentru aceste genuri de activități.

Articolul 22. Condițiile de educație și instruire a populației

(1) În instituțiile preșcolare și cele de întremare, în școli, instituții de învățămînt superior și mediu de specialitate, la întreprinderile și în organizațiile ce se ocupă de educația, instruirea și pregătirea profesională trebuie să se asigure condiții pentru menținerea și fortificarea sănătății, să se efectueze educația pentru sănătate și promovarea modului sănătos de viață printre cei ce învață și să se respecte regulile sanitare.

(2) Programele, metodele și regimurile de educație și instruire, manualele, mărfurile și tipăriturile pentru copii, mijloacele tehnice și terminalele video, mobilierul școlar se vor utiliza în procesul instructiv-educativ numai în baza avizului sanitaro-epidemiologic ce confirmă corespunderea lor regulilor sanitare.

Articolul 23. Examenele medicale profilactice

(1) În scopul ocrotirii sănătății, prevenirii apariției și răspîndirii bolilor lucrătorii de la întreprinderi, instituții, organizații și persoanele care practică muncă individuală sînt obligați să treacă examenle medicale preventive (la primirea la lucru) și periodice în cazurile prevăzute de legislație.

(2) Lista factorilor de producție nocivi și a lucrărilor, în cadrul executării cărora se efectuează examene medicale preventive și periodice, precum și modul desfășurării acestor examene se stabilesc de către Medicul-șef sanitar de stat al Republicii Moldova de comun acord cu organul director sindical din republică.

(3) În caz de necesitate, conform deciziei autorităților administrației publice locale, la unele întreprinderi, instituții și organizații pot fi introduse condiții și indicații suplimentare pentru efectuarea examenelor medicale.

(4) Conducătorii întreprinderilor, instituțiilor, organizațiilor și altor agenți economici sînt datori să asigure condiții, necesare pentru supunerea la timp a lucrătorilor examenelor medicale profilactice.

(5) Salariații care refuză efectuarea examenelor medicale la angajare și ale celor periodice nu se admit la lucru decît după efectuarea acestora.

(6) Rezultatele examenelor medicale se introduc în fișele medicale individuale, confirmîndu-se admiterea la lucru în modul stabilit de Ministerul Sănătății.

(7) Cheltuielile financiare ce țin de efectuarea examenelor medicale la angajare și ale celor periodice de către lucrători sînt suportate de agenții economici; pentru salariații din sistemul bugetar, examenle medicale se efectuează gratuit.

Articolul 24. Prevenirea apariției, răspîndirii, precum și lichidarea bolilor contagioase, bolilor neinfecțioase și intoxicărilor în masă ale oamenilor

(1) În scopul prevenirii apariției, răspîndirii, precum și lichidării bolilor contagioase, bolilor

(1) În scopul prevenirii apariției, răspândirii, precum și încetării bolilor contagioase, bolilor neinfecțioase și intoxicațiilor în masă ale oamenilor trebuie să se efectueze la timp și în deplină măsură acțiuni complexe organizatorice, tehnico-ingenerești, medicale, igienice și antiepidemice necesare.

(2) În caz de pericol al răspândirii bolilor contagioase, bolilor neinfecțioase și a intoxicațiilor în masă ale oamenilor în anumite teritorii și localități Guvernul, autoritățile administrației publice locale pot introduce condiții și regimuri speciale de activitate economică și de viață a populației, propuse de Serviciul Sanitaro-Epidemiologic de Stat.

(3) Pentru conducerea și coordonarea operativă a activității persoanelor fizice și juridice în vederea prevenirii și lichidării bolilor contagioase, bolilor neinfecțioase și intoxicațiilor în masă ale oamenilor Guvernul, autoritățile administrației publice locale înființează comisii antiepidemice extraordinare.

(4) Bolnavii de boli contagioase, persoanele suspectate de asemenea boli și cei care au venit în contact cu bolnavii contagioși vor fi supuși examenului medical și supravegherii medicale, iar în caz de necesitate a tratamentului - internării și izolării (carantinei) obligatorii. În focarele de boli contagioase se efectuează măsuri profilactice și antiepidemice, orientate spre contracararea răspândirii lor (izolare, carantină, observație medicală, investigații de laborator, vaccinări, tratament profilactic, dezinsecție, deratizare), conform instrucțiunilor aprobate de Ministerul Sănătății.

(5) Persoanele purtătoare de agenți patogeni ai bolilor contagioase sînt supuse tratamentului și transferate temporar la alte munci, dacă ele pot fi surse de răspîndire a bolilor contagioase ca urmare a specificului producției, sau al muncii executate, iar în caz dacă acest transfer e imposibil, ele sînt eliberate temporar, pînă la însănătoșire, din lucru cu acordarea de ajutor bănesc din contul mijloacelor fondului special de asigurări sociale.

(6) În scopul prevenirii unor boli contagioase, populației i se fac vaccinări profilactice, dintre care obligatorii și asigurate gratuit de stat la vîrstele și grupele de risc sînt vaccinările contra tuberculozei, poliomielitei, tusei convulsive, difteriei, tetanosului, rujeolei, oreionului, rubeolei, hepatitei virale B, infecției cu *Haemophilus influenzae* tip b, rabiei. Lista bolilor contagioase contra cărora se efectuează vaccinări gratuite, vîrstele și grupele de risc se aprobă de Ministerul Sănătății.

(7) În scopul efectuării operative a măsurilor sanitaro-antiepidemice, orientate spre prevenirea răspîndirii bolilor contagioase, fiecare instituție medicală, indiferent de tipul de proprietate, fiecare lucrător medical sînt obligați să țină evidența separată a bolnavilor de boli contagioase și să informeze despre depistarea lor Serviciul Sanitaro-Epidemiologic de Stat în decurs de 24 de ore de la depistare. Lista bolilor contagioase care necesită înregistrare specială și informare urgentă se aprobă de Ministerul Sănătății.

(8) Măsurile de protecție sanitară a teritoriului țării contra introducerii și răspîndirii bolilor contagioase convenționale și extrem de periculoase, a căror listă este aprobată de Medicul-șef sanitar de stat al Republicii Moldova, se efectuează în conformitate cu legislația sanitară și Regulile Medico-Sanitare Internaționale.

(9) În locurile de trecere a frontierei de stat a Republicii Moldova se efectuează controlul și supravegherea sanitaro-epidemiologică.

(10) Activitățile cu substrate biologice, microorganisme și toxine se vor efectua cu respectarea regulilor sanitare și numai în baza autorizației sanitare, eliberate de organul Serviciului Sanitaro-Epidemiologic de Stat pentru aceste genuri de activități.

Articolul 25. Expertize și consultații speciale

(1) Instituțiile și organizațiile de cercetări științifice, alte instituții și organizații, precum și instituțiile de învățămînt superior sînt obligate să efectueze, în limitele competenței lor, la însărcinarea autorităților publice, expertize și consultații speciale pentru aprecierea influenței factorilor mediului înconjurător asupra sănătății omului.

(2) Instituțiile, organizațiile și specialiștii care efectuează expertize și dau consultații poartă răspunderea pentru calitatea, obiectivitatea și caracterul lor complet.

raspundere pentru calitatea, obiectivitatea și caracterul lor complet.

Articolul 26. Educația pentru sănătate, promovarea sănătății și modului sănătos de viață, instruirea igienică

(1) Educația pentru sănătate și instruirea igienică a populației se efectuează la grădinițe de copii, în școli, instituții de învățământ superior și mediu prin includerea în programele de studiu a unui curs obligatoriu de educație pentru sănătate și de promovare a sănătății. În programele de pregătire, perfecționare și ridicare a calificării specialiștilor din ramurile economiei naționale se introduc capitole cu privire la cunoștințe de igienă, la regulile sanitare și legislația sanitară în vigoare.

(2) Sînt supuși pregătirii și atestării igienice obligatorii conducătorii, specialiștii și alți lucrători de la întreprinderile, instituțiile și organizațiile, al căror specific de activitate este legat de producerea, păstrarea, transportarea și comercializarea produselor alimentare și apei potabile, educarea și instruirea copiilor și de deservirea comunală, de trai și de altă natură a populației, în modul stabilit de Ministerul Sănătății.

(3) Mijloacele de informare în masă (radioul, televiziunea, presa) sînt obligate să contribuie la creșterea nivelului de cultură sanitară a populației și la propagarea cunoștințelor despre modul sănătos de viață.

Articolul 27. Reglementarea sanitaro-epidemiologică de stat

(1) Reglementarea sanitaro-epidemiologică de stat include:

- elaborarea cerințelor unice privind efectuarea cercetărilor științifice în vederea argumentării regulilor sanitare;
- elaborarea, expertiza, aprobarea, în modul stabilit, și publicarea regulilor sanitare;
- supravegherea de stat asupra aplicării și respectării regulilor sanitare, studierea și generalizarea rezultatelor aplicării lor;
- înregistrarea și sistematizarea regulilor sanitare, crearea și gestionarea bazei unice de date privind reglementarea sanitaro-epidemiologică de stat.

(2) Reglementarea sanitaro-epidemiologică de stat este efectuată de organele și instituțiile Serviciului Sanitaro-Epidemiologic de Stat în baza regulamentului aprobat de Guvern.

Articolul 28. Elaborarea regulilor sanitare

(1) Regulile sanitare sînt elaborate de organele și instituțiile Serviciului Sanitaro-Epidemiologic de Stat și de alte organe și instituții competente în legătură cu necesitatea de normare a factorilor mediului de viață și condițiilor activității vitale a omului, de perfecționare a măsurilor de diagnosticare, profilaxie și combatere a bolilor contagioase.

(2) Elaborarea regulilor sanitare prevede:

- efectuarea cercetărilor complexe pentru depistarea și evaluarea acțiunii factorilor mediului de viață asupra sănătății populației;
- stabilirea cerințelor sanitaro-epidemiologice cu privire la prevenirea acțiunii nocive a factorilor mediului de viață asupra sănătății populației;
- stabilirea criteriilor de inofensivitate și securitate, normativelor igienice și de altă natură pentru mediul de viață;
- analiza experienței internaționale privind normarea sanitaro-epidemiologică;
- argumentarea necesității revizuirii măsurilor sanitaro-antiepidemice, normativelor igienice și de altă natură;
- pronosticul consecințelor socioeconomice ale aplicării regulilor sanitare;
- argumentarea termenelor și condițiilor de aplicare a regulilor sanitare.

Articolul 29. Aprobarea și respectarea regulilor sanitare

(1) În teritoriul Republicii Moldova acționează regulile sanitare aprobate de Medicul-șef sanitar de stat al Republicii Moldova.

(2) Respectarea regulilor sanitare este obligatorie pentru persoanele juridice și persoanele fizice, inclusiv cetățenii străini și apatrizii.

(3) Actele normative privind asigurarea sănătății sanitaro-epidemiologice a populației adoptate de

(5) Acțiile normative privind asigurarea bunăstării sanitaro-epidemiologice a populației, adoptate de autoritățile publice centrale și locale, hotărârile persoanelor juridice în aceeași problemă, standardele de stat, normele și regulile în construcții, regulile de protecție a muncii și ale tehnicii securității muncii, regulile veterinare și fitosanitare nu trebuie să contravină regulilor sanitare.

Articolul 30. Certificarea igienică a produselor, mărfurilor, proceselor și serviciilor ce prezintă pericol potențial pentru sănătatea și viața omului și autorizația sanitară de funcționare a obiectivelor

(1) Certificarea igienică a produselor, mărfurilor, proceselor și serviciilor ce prezintă pericol potențial pentru sănătatea și viața omului se efectuează în baza expertizei sanitaro-epidemiologice privind corespunderea lor regulilor sanitare.

(2) Unitățile economice, indiferent de tipul de proprietate, își desfășoară activitatea numai în baza autorizației sanitare de funcționare.

Articolul 31. Expertize, investigații, examinări, cercetări, experimentări și testări sanitaro-epidemiologice, evaluări toxicologice, igienice și de altă natură

(1) Expertizele, investigațiile, examinările, cercetările, experimentările și testările sanitaro-epidemiologice, evaluările toxicologice, igienice și de altă natură se efectuează de către organele și instituțiile Serviciului Sanitaro-Epidemiologic de Stat, de experți abilitați în modul stabilit, utilizându-se metodele și procedeele de investigații și măsurare, recunoscute de Ministerul Sănătății, în vederea:

- depistării și prevenirii acțiunii nocive a factorilor mediului de viață asupra omului;
- determinării cauzelor apariției și răspândirii bolilor contagioase, infecțioase și neinfecțioase, inclusiv a intoxicațiilor;
- determinării corespunderii (necorespunderii) documentației de urbanism și amenajare a teritoriului regulilor sanitare;
- determinării corespunderii (necorespunderii) documentației de proiect pentru construcții, activitate economică și alte genuri de activitate, produselor, mărfurilor, proceselor și serviciilor regulilor sanitare.

(2) În baza rezultatelor expertizelor, investigațiilor, examinărilor, cercetărilor, experimentărilor și testărilor sanitaro-epidemiologice, evaluărilor toxicologice, igienice și de altă natură, prezentate în modul stabilit și în conformitate cu prezenta lege, medicii-șefi sanitari de stat și adjuncții lor emit decizii (hotărâri) respective și eliberează avize, certificate igienice, autorizații sanitare de funcționare.

(3) Modalitatea efectuării expertizelor, investigațiilor, examinărilor, cercetărilor, experimentărilor și testărilor sanitaro-epidemiologice, evaluărilor toxicologice, igienice și de altă natură este stabilită de organul abilitat cu supravegherea sanitaro-epidemiologică de stat.

(4) Organele și instituțiile Serviciului Sanitaro-Epidemiologic de Stat și experții, abilitați în modul stabilit, care efectuează expertizele, investigațiile, examinările, cercetările, experimentările și testările sanitaro-epidemiologice, evaluările toxicologice, igienice și de altă natură poartă răspundere pentru calitatea și obiectivitatea lor în conformitate cu legislația în vigoare.

Articolul 32. Înregistrarea de stat a substanțelor și produselor

(1) Înregistrării de stat sînt supuse:

- a) substanțele chimice, radioactive, biologice și preparatele din ele, denumite în continuare substanțe, potențial periculoase pentru sănătatea și viața omului, utilizate pentru prima dată în țară;
- b) produsele care prezintă pericol potențial pentru sănătatea și viața omului;
- c) produsele, inclusiv produsele alimentare, importate pe teritoriul țării pentru prima dată;
- d) vaccinurile, serurile, diagnosticurile, sistemele de diagnostic bacteriologice și virusologice, mediile nutritive, reagenții chimici, dezinfectanții, dezinsectanții, raticidele, alte preparate și ingrediente, destinate profilaxiei, diagnosticării și combaterii bolilor contagioase și infecțioase.

destinate profilaxiei, diagnosticării și combaterii bolilor contagioase și infecțioase.

(2) Înregistrarea de stat a substanțelor și produselor menționate la alin.(1) se efectuează în baza:

a) evaluării substanțelor și produselor periculoase pentru sănătatea, viața omului și mediul lui de viață;

b) stabilirii normativelor igienice și de altă natură privind conținutul substanțelor și al unor componente ale produselor în mediul de viață;

c) elaborării măsurilor de protecție, stabilirii condițiilor de utilizare, neutralizare și nimicire a substanțelor și a unor tipuri de produse în vederea evitării acțiunii lor nocive asupra sănătății, vieții omului și mediului de viață.

(3) Înregistrarea de stat a substanțelor și a produselor menționate la alin.(1) se efectuează de organele abilitate de către Guvern.

IV. RĂSPUNDEREA PENTRU ÎNCĂLCAREA LEGISLAȚIEI SANITARE

Articolul 33. Răspunderea pentru încălcarea legislației sanitare

(1) Încălcarea prevederilor legislației sanitare atrage răspunderea disciplinară, administrativă, civilă (materială) sau penală, în conformitate cu prezenta lege și alte acte normative.

(2) Persoanele fizice și juridice care au comis încălcări ale regulilor sanitare, au fabricat, livrat, depozitat sau au comercializat produse a căror utilizare a condus la apariția unor boli contagioase, boli necontagioase sau la intoxicații în masă ale oamenilor achită amendă, în mărimea respectivă, în Fondul Epidemiologic Republican.

Articolul 34. Răspunderea civilă (materială)

(1) Persoanele fizice și juridice, vinovate de apariția unor boli contagioase, boli necontagioase și intoxicațiilor în masă ale oamenilor, precum și de poluarea mediului de viață și depășirea normativelor sanitaro-epidemiologice de stat privind poluanții, sînt obligate să compenseze cheltuielile instituțiilor curativ-profilactice și sanitaro-epidemiologice pentru acordarea asistenței medicale bolnavilor și efectuarea acțiunilor sanitaro-igienice și antiepidemice, precum și cheltuielile persoanelor afectate.

(2) În cazul refuzului de a repara benevol prejudiciul cauzat, litigiul se soluționează de către instanța de judecată.

(3) Modul de compensare a cheltuielilor instituțiilor curativ- profilactice, sanitaro-epidemiologice și ale persoanelor care au avut de suferit de pe urma încălcărilor legislației sanitare se stabilește de Guvern.

Articolul 35. Competența privind tragerea la răspundere administrativă pentru încălcarea legislației sanitare

Sînt în drept să examineze cazurile de contravenții administrative și să aplice sancțiuni administrative în numele Serviciului Sanitaro-Epidemiologic de Stat următoarele persoane:

- Medicul-șef sanitar de stat al Republicii Moldova și adjuncții lui;
- medicii-șefi sanitari de stat ai municipiilor și adjuncții lor;
- medicii-șefi sanitari de stat ai județelor și adjuncții lor;
- medicul-șef sanitar de stat al unității teritoriale autonome Găgăuzia și adjuncții lui;
- medicii-șefi sanitari de stat ai raioanelor de est ale Republicii Moldova și adjuncții lor;
- medicii-șefi sanitari ai ministerelor și departamentelor care au în componența lor serviciul sanitaro-epidemiologic departamental (la obiectivele subordonate).

Articolul 36. Suspendarea activității unității economice

(1) În cazul în care unitatea economică, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, comite încălcări ale regimului stabilit de legislația sanitară, medicii-șefi sanitari de stat de orice nivel și adjuncții lor sînt în drept să suspende activitatea acesteia pînă la lichidarea încălcărilor comise și a consecințelor survenite.

(2) Hotărîrea factorului de decizie al Serviciului Sanitaro- Epidemiologic de Stat de suspendare a activității se execută în termenul stabilit în aceasta.

(3) Hotărîrea de suspendare a activității unității poate fi atacată în instanța de judecată. Atacarea în instanță a hotărîrii nu sistează executarea ei în termenul stabilit.

(4) Refuzul de a executa în termen hotărîrea de suspendare a activității unității atrage răspunderea administrativă sau penală, stabilită de legislație.

(5) Hotărîrea de suspendare a activității unității suspendă concomitent valabilitatea autorizației sanitare de funcționare a acesteia.

V. SUPRAVEGHEREA SANITARO-EPIDEMIOLOGICĂ DE STAT, CONTROLUL ÎN PRODUCȚIE ȘI PUBLIC

Articolul 37. Supravegherea sanitaro-epidemiologică de stat

(1) Supravegherea sanitaro-epidemiologică de stat o exercită Serviciul Sanitaro-Epidemiologic de Stat al Ministerului Sănătății.

(2) Supravegherea sanitaro-epidemiologică de stat include:

1) supravegherea, studierea, aprecierea și prognozarea stării sănătății populației în raport cu starea mediului de viață;

2) depistarea și stabilirea cauzelor și condițiilor apariției și răspîndirii bolilor contagioase, bolilor neinfecțioase și intoxicațiilor în masă ale oamenilor;

3) elaborarea de măsuri obligatorii pentru executare, care ar asigura bunăstarea sanitaro-epidemiologică a populației;

4) exercitarea supravegherii asupra efectuării măsurilor sanitaro-antiepidemice, asupra respectării regulilor sanitare în vigoare de către persoanele fizice și juridice;

5) aplicarea măsurilor de reprimare a încălcărilor legislației sanitare și tragerea la răspundere a persoanelor care le-au comis;

6) ținerea evidenței de stat și analiza bolilor contagioase, bolilor neinfecțioase și intoxicațiilor în masă ale oamenilor, precum și a bolilor profesionale.

(3) Serviciul Sanitaro-Epidemiologic de Stat, ca structură a Ministerului Sănătății, este desemnat ca organ central de notificare, responsabil de înștiințarea Secretariatului Organizației Mondiale a Comerțului despre modificarea măsurilor sanitare și de prezentarea informației despre activitatea sanitară.

(4) Ministerul Sănătății acceptă măsurile sanitare ale altor țări membre ale Organizației Mondiale a Comerțului drept echivalente, chiar în cazul în care acestea diferă de cele autohtone, dacă țara exportatoare va demonstra în mod obiectiv țării importatoare că prin măsurile luate se obține un nivel adecvat de protecție sanitară pentru Republica Moldova. În asemenea cazuri, Ministerul Sănătății obține, la solicitare, acces la inspecție, testare și alte proceduri.

Articolul 38. Supravegherea sanitaro-epidemiologică la obiectivele ministerelor și departamentelor care au serviciu sanitaro-epidemiologic departamental

(1) Supravegherea sanitaro-epidemiologică la obiectivele ministerelor și departamentelor care au în componența lor serviciul sanitaro-epidemiologic departamental ține de competența acestui serviciu. Organele și instituțiile serviciilor sanitaro-epidemiologice departamentale se află în subordinea ministerelor și departamentelor respective.

(2) Nomenclatorul instituțiilor serviciilor sanitaro-epidemiologice departamentale se aprobă de ministerul sau departamentul respectiv.

(3) Regulamentul privind supravegherea sanitaro-epidemiologică la minister sau departament se elaborează și se aprobă de ministerul sau departamentul respectiv, de comun acord cu Ministerul Sănătății.

(4) Ministerul Sănătății asigură dirijarea organizatorico-metodică a serviciilor sanitaro-epidemiologice departamentale.

(5) Ministerele și departamentele asigură acreditarea instituțiilor serviciilor sanitaro-epidemiologice departamentale și atestarea specialiștilor, în modul stabilit de Ministerul Sănătății.

Articolul 39. Controlul în producție

Administrației, proprietarilor întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor, precum și persoanelor care practică muncă individuală li se încredințează asigurarea controlului asupra respectării regulilor sanitare stabilite în procesul de producție (de activitate) și asupra efectuării măsurilor orientate spre prevenirea și combaterea poluării mediului înconjurător, asupra condițiilor de muncă, de trai, de odihnă, de educație și instruire a oamenilor, asupra indicatorilor igienici ai calității producției fabricate (lucrărilor, serviciilor).

Articolul 40. Controlul public

Organizațiile obștești în conformitate cu statutele lor au dreptul să exercite controlul public asupra respectării regulilor sanitare în vigoare și să informeze asupra rezultatelor acestuia organele Serviciului Sanitaro-Epidemiologic de Stat.

VI. SERVICIUL SANITAR-EPIDEMIOLOGIC DE STAT

Articolul 41. Organizarea Serviciului Sanitaro-Epidemiologic de Stat

(1) Serviciul Sanitaro-Epidemiologic de Stat constituie un sistem unic de organe și instituții condus de Ministerul Sănătății cu subordonarea instituțiilor ierarhic inferioare celor ierarhic superioare.

(2) Din sistemul Serviciului Sanitaro-Epidemiologic de Stat fac parte:

- Medicul-șef sanitar de stat, viceministrul sănătății;
- Centrul Național Științifico-Practic de Medicină Preventivă;
- centrele de medicină preventivă municipale, ale județelor, unități teritoriale autonome Găgăuzia și ale raioanelor de est ale Republicii Moldova.

(3) Conducerea cu organele și instituțiile Serviciului Sanitaro-Epidemiologic de Stat se pune, respectiv, în sarcina Medicului-șef sanitar de stat al Republicii Moldova, adjuncților lui și medicilor-șefi sanitari de stat ai raioanelor și municipiilor și adjuncților lor.

(4) În funcție de conducători, medici și asistenți ai acestora în instituțiile care exercită supravegherea sanitaro-epidemiologică de stat sînt admise persoanele care au obținut pregătire specială, inclusiv în domeniul igienei și epidemiologiei, în instituțiile de învățămînt superior și mediu de specialitate.

(5) Finanțarea măsurilor profilactice pentru asigurarea bunăstării sanitaro-epidemiologice a populației se efectuează în limita mijloacelor bugetului de stat și bugetelor unităților administrativ-teritoriale, aprobate anual pe ramură. Finanțarea și asigurarea tehnico-materială a Serviciului Sanitaro-Epidemiologic de Stat se efectuează din bugetul de stat și din mijloacele extrabugetare încasate în modul stabilit de legislație.

(6) În scopul finanțării măsurilor sanitaro-igienice și antiepidemice de prevenire a răspîndirii și lichidării bolilor contagioase, bolilor neinfecțioase și intoxicațiilor în masă ale oamenilor în situații excepționale pe lângă Ministerul Sănătății se înființează Fondul epidemiologic republican.

(7) Medicul-șef sanitar de stat al Republicii Moldova cu drept de ministru adjunct al sănătății se numește și se eliberează din funcție de Guvern la propunerea ministrului sănătății.

(8) Adjuncții Medicului-șef sanitar de stat al Republicii Moldova și medicii-șefi sanitari de stat ai raioanelor și municipiilor sînt numiți și eliberați din funcție de către ministrul sănătății, de comun acord cu consiliile raionale și municipale.

Articolul 42. Drepturile factorilor de decizie ai Serviciului Sanitaro-Epidemiologic de Stat

(1) Medicul-șef sanitar de stat al Republicii Moldova și adjuncții lui, medicii-șefi sanitari de stat ai raioanelor și municipiilor au dreptul:

1) să înainteze autorităților publice propuneri în problemele executării legislației sanitare, precum și referitor la proiectele planurilor de dezvoltare socială și economică a teritoriilor, programelor complexe de ocrotire a sănătății populației, a mediului înconjurător, de îmbunătățire a condițiilor de muncă și de trai, orientate spre

asigurarea bunăstării sanitaro-epidemiologice a populației;

2) să viziteze nestingherit (la prezentarea legitimației de serviciu) și să controleze întreprinderile, instituțiile, organizațiile, alți agenți economici indiferent de forma de proprietate, precum și condițiile de muncă ale persoanelor care practică muncă individuală, în scopul verificării respectării de către ele a legislației sanitare, a regulilor sanitare în vigoare și efectuării de măsuri igienice și antiepidemice;

3) să înainteze persoanelor fizice și juridice cerințe cu privire la necesitatea efectuării de măsuri igienice și antiepidemice și la lichidarea încălcărilor legislației sanitare, protecției sanitare a teritoriilor de infiltrarea și răspândirea bolilor deosebit de periculoase (care necesită instituirea carantinei) și altor boli, precum și să exercite controlul asupra îndeplinirii acestor cerințe;

4) să încredințeze efectuarea expertizelor în domeniul asigurării sanitaro-epidemiologice a populației și conform rezultatelor să prezinte persoanelor fizice și juridice avize argumentate;

5) să scoată la iveală și să stabilească cauzele și condițiile apariției și răspândirii bolilor contagioase, bolilor neinfecțioase și intoxicărilor în masă ale oamenilor, precum și a bolilor profesionale;

6) să sisteze pînă la efectuarea măsurilor necesare și lichidarea încălcărilor existente a regulilor sanitare, iar în cazul imposibilității respectării lor, să înceteze:

a) lucrările de proiectare și construcție, precum și de dare în exploatare a obiectelor finalizate și reconstruite;

b) exploatarea întreprinderilor, instituțiilor, organizațiilor existente, unor secții și sectoare de producție, încăperilor clădirilor, instalațiilor, utilajului, mijloacelor tehnice, precum și executarea unor feluri de lucrări, activități de producție și prestarea serviciilor;

c) elaborarea, lansarea în producție, fabricarea și utilizarea (întrebuințarea) producției economiei naționale;

d) producerea, depozitarea, transportarea și comercializarea materiei prime și produselor alimentare, folosirea apei (surselor de apă) în scopuri gospodărești, de menaj, culturale și de asanare;

7) să înainteze autorităților publice, precum și organelor financiar-creditare propuneri privind:

a) interzicerea sau introducerea pe anumite teritorii a unor condiții și regimuri speciale de viață a populației, sau desfășurarea activității economice a ei, orientate spre prevenirea răspândirii bolilor contagioase, a bolilor neinfecțioase și intoxicărilor în masă ale oamenilor și lichidarea acestor boli;

b) suspendarea finanțării (creditării) lucrărilor de proiectare, construcție, precum și a activității economice a persoanelor fizice și juridice în cazul nerespectării de către ele a regulilor sanitare și a hotărîrilor organelor Serviciului Sanitaro-Epidemiologic de Stat cu privire la sistarea sau încetarea acestor feluri de lucrări și tipuri de activitate;

8) să adopte decizii privind:

a) înlăturarea temporară de la muncă a persoanelor purtătoare de agenți patogeni ai bolilor contagioase, care pot deveni surse de răspîndire a lor în virtutea specificului pe care îl execută sau al procesului de producție în care sînt antrenate;

b) îndreptarea la examenul medical și supravegherea medicală a persoanelor care au contactat cu bolnavii contagioși;

c) internarea obligatorie în spital a bolnavilor contagioși și a persoanelor suspectate de a fi contaminate de boli contagioase, care prezintă pericol pentru cei din jur;

d) efectuarea dezinfecției, dezinfecției și deratizării în focarele de boli contagioase, precum și în încăperile și pe teritoriile unde se mențin condiții pentru apariția și răspîndirea infecțiilor;

e) efectuarea vaccinării preventive a populației sau a unor grupuri de persoane conform indicațiilor epidemice;

9) să invite la organele Serviciului Sanitaro-Epidemiologic de Stat persoanele fizice și juridice pentru examinarea materialelor privind cazurile de încălcare a legislației sanitare;

10) să examineze cazurile privind încălcările regulilor sanitare și să aplice amenzi în conformitate cu articolele 42, 42¹, 43 și 53 din Codul cu privire la contravențiile administrative, să transmită materialele în organele de anchetă pentru intentarea procesului penal, să prezinte factorilor de decizie ierarhic superiori propuneri privind aplicarea sancțiunilor disciplinare;

11) să îndeplinească cerințele privind:

a) compensarea daunei cauzate sănătății oamenilor;

b) restituirea către instituțiile curativo-profilactice și sanitaro-epidemiologice a cheltuielilor pentru efectuarea măsurilor igienice, antiepidemice și curative în cazul apariției bolilor contagioase, bolilor neinfecțioase și intoxicațiilor în masă ale oamenilor;

c) achitarea amenzilor;

12) să primească fără restricții de la persoanele fizice și juridice date și documente necesare îndeplinirii sarcinilor ce le revin organelor Serviciului Sanitaro-Epidemiologic de Stat;

13) să ia probe de materiale, substanțe, articole, produse alimentare, aer, apă și sol pentru cercetări de laborator și pentru efectuarea expertizei igienice;

14) să adopte decizii privind distrugerea producției pe care expertiza igienică a recunoscut-o drept producție de calitate inferioară, care prezintă pericol pentru sănătatea oamenilor:

(2) Medicul-șef sanitar de stat al Republicii Moldova are dreptul să aprobe în modul stabilit reguli sanitare republicane, indicații și recomandări metodice, să le promulge și să le pună în aplicare.

(3) Medicul-șef sanitar de stat al Republicii Moldova și adjuncții lui de asemenea au dreptul să însărcineze specialiștii în vederea efectuării expertizelor și consultărilor și să prezinte persoanelor fizice și juridice avize asupra normelor de proiectare, documentației tehnico-normative, tehnologice și de exploatare pentru producția nouă (modernizată) a economiei naționale și tehnologia confecționării acesteia, asupra documentației contractuale de livrare în republică a producției de import destinate utilizării în economie și în uzul casnic, a produselor alimentare și materiei prime alimentare, precum și asupra programelor și regimurilor de educație, instruire și solicitare intelectuală și fizică.

(4) Drepturile prevăzute la alineatul (1) punctele 2), 3), 5), 12) și 13) din prezentul articol se extind și asupra factorilor de decizie și specialiștilor Serviciului Sanitaro-Epidemiologic de Stat.

Articolul 43. Obligațiile și răspunderea factorilor de decizie și specialiștilor

Serviciului Sanitaro-Epidemiologic de Stat

(1) Medicul-șef sanitar de stat al Republicii Moldova, medicii-șefi sanitari de stat ai raioanelor și municipiilor, alți factori de decizie și specialiști ai Serviciului Sanitaro-Epidemiologic de Stat, care exercită supravegherea sanitaro-epidemiologică de stat în limitele competenței lor, sînt obligați:

1) să folosească la timp și în măsură deplină împuternicirile acordate lor pentru prevenirea, scoaterea la iveală și reprimarea încălcării legislației sanitare;

2) să coordoneze activitatea cu autoritățile publice, cu organizațiile obștești interesate în apărarea drepturilor și intereselor persoanelor fizice și juridice, în ocrotirea și fortificarea sănătății, asigurarea bunăstării sanitaro-epidemiologice a populației;

3) să păstreze secretul de stat și cel comercial în privința informației obținute în timpul exercitării îndatoririlor funcționale.

(2) Factorii de decizie și specialiștii Serviciului Sanitaro-Epidemiologic de Stat poartă răspundere pentru îndeplinirea necorespunzătoare a atribuțiilor lor în modul stabilit de legislația în vigoare.

Articolul 44. Reclamarea acțiunilor (inactivității) factorilor de decizie și a specialiștilor Serviciului Sanitaro-Epidemiologic de Stat

(1) Acțiunile (inactivitatea) medicilor-șefi sanitari de stat, ale altor factori de decizie și specialiști ai Serviciului Sanitaro-Epidemiologic de Stat privind prevenirea, depistarea și reprimarea încălcărilor legislației sanitare pot fi reclamate Medicului-șef sanitar de stat ierarhic

superior. În caz de dezacord cu decizia luată, acțiunile factorilor de decizie și specialiștilor pot fi reclamate în instanța de judecată.

(2) Depunerea plîngerii nu sistează acțiunea reclamată.

Articolul 45. Statutul juridic și apărarea socială a factorilor de decizie și specialiștilor Serviciului

Sanitaro-Epidemiologic de Stat

(1) Medicii-șefi sanitari de stat, alți factori de decizie și specialiști ai Serviciului Sanitaro-Epidemiologic de Stat care exercită supravegherea sanitaro-epidemiologică de stat sînt reprezentanți ai organelor administrației de stat și se află sub ocrotirea statului.

(2) În activitatea lor ei sînt independenți și acționează conform Constituției, legilor Republicii Moldova, decretelor Președintelui republicii, hotărîrilor Guvernului și legislației sanitare în vigoare pe teritoriul republicii.

(3) Orice amestec în activitatea factorilor de decizie și specialiștilor care exercită supravegherea sanitaro-epidemiologică de stat se interzice. Persoanele fizice și juridice care exercită presiune (sub orice formă) asupra factorilor de decizie și specialiștilor sînt trase la răspundere în modul stabilit de legislația în vigoare.

(4) Autoritățile administrației publice locale sînt obligate să asigure medicii-șefi sanitari de stat, în termen de un an după numirea lor în funcție, cu locuință și telefon.

VII. TRATATELE INTERNAȚIONALE

Articolul 46. Tratatul internațional în domeniul asigurării sanitaro-epidemiologice a populației

Dacă tratatul internațional în domeniul asigurării sanitaro-epidemiologice a populației, parte la care este Republica Moldova, stabilește alte reguli, decît cele cuprinse în legislația sanitară a Republicii Moldova, se aplică regulile tratatului internațional.

PREȘEDINTELE

REPUBLICII MOLDOVA

Mircea SNEGUR

Chișinău, 16 iunie 1993.

Nr. 1513-XII.